

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ

НА РУКОПИС НАВЧАЛЬНОГО ВИДАННЯ У ВИГЛЯДІ ДОВІДНИКА

[Євсєєва О.О. Види планів рахунків: довідник Харків : УкрДУЗТ, 2024.]

Сучасна банківська система України – це складова економічної системи держави, що включає в себе Національний банк України, банки та небанківські фінансові установи, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, банківську інфраструктуру, а також зв'язки та взаємини між ними; це один із найрозвинутіших елементів господарського механізму, оскільки реформування самої банківської системи України було розпочате раніше за інші сектори економіки, що визначалося ключовою роллю банків при вирішенні завдань переходу до ринку з часів набуття незалежності країни. Діяльність банків постійно ускладнюється та урізноманітнюється відповідно до потреб суспільства. Види, обсяг та характер виконуваних банком операцій визначають форму та специфіку його обліково-операційної роботи, яка має бути адекватною для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Відповідно до Положення про організацію бухгалтерського обліку в банках України (Постанова Правління Національного банку України від 04.07.2018 р. за № 75) бухгалтерський облік в банках – процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передавання інформації про операції банку зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Бухгалтерський облік виконуваних банком операцій здійснюється із застосуванням єдиних форм і методів, відповідно до міжнародних стандартів обліку, з використанням Плану рахунків банківських установ України, який затверджує Національний банк України.

Для будь-якого суб'єкта господарювання План рахунків визначає загальну структуру інформації, що формується в системі бухгалтерського обліку, її економічну характеристику відповідно до особливостей функціонування господарського механізму. Крім того, він є важливим загальнометодологічним нормативним документом, завдяки якому здійснюється управління бухгалтерським обліком в країні, визначає порядок організації облікового процесу, відображення господарських операцій та групування їх в автоматизованому режимі обробки облікових даних.

Окрім зазначеного, безпосередньо для банківських установ України, можна констатувати надзвичайну змістовність Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України (далі – *План рахунків*) через особливості облікових процедур

за таким переліком: фінансовий облік банків ведеться за єдиним планом рахунків, обов'язковим для всіх банків України; вимірювання об'єктів фінансового обліку підтверджується документально за кожною господарською операцією виключно на підставі первинних документів; оцінка об'єктів обліку здійснюється відповідно до облікової політики банку, що узагальнює методи визнання вартості об'єктів, які фіксують за статтями фінансової звітності або визнають у звіті про фінансові результати; узагальнення первинної інформації відбувається спочатку на рахунках аналітичного обліку, а потім на синтетичних рахунках, передбачених чинним Планом рахунків; позабалансові операції відображаються в обліку за системою подвійного запису за допомогою спеціальних контр-рахунків, які кореспондують тільки між собою і в жодному разі не можуть кореспондувати з балансовими рахунками; План рахунків забезпечує мультивалютний облік операцій, тобто операції, розрахунки за якими проводяться в іноземній валюті, відображаються на тих самих рахунках, що й за операціями в національній валюті; зв'язок між операціями в іноземній і національній валютах забезпечують технічні рахунки валютної позиції та гривневого еквівалента валютної позиції, що засвідчує застосування базового принципу міжнародного обліку – переваги його економічного змісту над юридичною формою; аналітичний облік забезпечується через доповнення синтетичних рахунків плану рахунків загальними і спеціальними параметрами. Усе перелічене характеризує План рахунків бухгалтерського обліку банків України як визначальний інструмент й елемент облікової системи банку, що відповідає її меті та завданням.

Рукопис навчального видання у вигляді довідника [Євсєєва О.О. Види планів рахунків: довідник Харків : УкрДУЗТ, 2024.], який був запропонований до рецензування, є систематизованим результатом комплексного дослідження, який стане корисним у набутті знань та навичок не тільки здобувачами вищої освіти фахової спеціальності «Облік і оподаткування», а й може стати додатковим джерелом інформації для здобувачів вищої освіти: (1) інших економічних та неекономічних спеціальностей безпосередньо при вивченні дисципліни «Бухгалтерський облік» та інших обліково-контрольних дисциплін під час ознайомлення із чинною системою рахунків,

яка регулюється законодавством, для здобуття комплексного розуміння бухгалтерського обліку, включаючи галузеві особливості та специфіку різних галузей економіки; (2) де вивчаються відповідні економічні дисципліни, які безпосередньо пов'язані з необхідністю інформаційного забезпечення з облікових джерел.

Довідник «Види планів рахунків» [Євсєєва О.О. Види планів рахунків: довідник Харків : УкрДУЗТ, 2024.] є цінним джерелом інформації в одному зібранні чинних Планів рахунків бухгалтерського обліку, які використовуються в практичній діяльності підприємств, банківських та бюджетних установ. Для практикуючих фахівців у галузі бухгалтерського обліку та економіки цей довідник допомагає систематизувати чинні Плани рахунків бухгалтерського обліку та використовувати їх послідовно та ефективно в роботі з різними суб'єктами господарювання на всіх рівнях, від окремого підприємства до масштабів держави у глобальній економіці. Вивчення та розуміння принципів та взаємозв'язків, а також необхідності і ефективності цієї системи рахунків бухгалтерського обліку на різних рівнях економіки надає глибоке розуміння економічних процесів як на мікро-, так і на макро-рівнях.

В організації та методології ведення обліку банківська сфера забезпечена потужною нормативно-законодавчою базою, норми якої упорядковують обліково-аналітичну діяльність установ банківської сфери. Серед низки нормативних документів одним із основоположних в обліковому процесі є План рахунків бухгалтерського обліку банків України, який безпосередньо використовується в обліковій діяльності банками України та Національним банком

України з подальшою інформаційною інтеграцією у Систему національних рахунків. Саме тому включення автором до представлено на рецензування навчального видання у вигляді довідника «Види планів рахунків» [Євсєєва О.О. Види планів рахунків: довідник Харків : УкрДУЗТ, 2024.] нормативного документу «План рахунків бухгалтерського обліку банків України» (Постанова Правління НБУ №89 від 11.09.2017 р.) та інших супутніх чинних законодавчих актів для змістовного розуміння сутності системи рахунків бухгалтерського обліку в організації та методології ведення обліку в банківських установах є слушним та доречним, що дає вичерпне уявлення про роль та змістовність Плану рахунків бухгалтерського обліку безпосередньо для банківської сфери та про перелік і зміст чинних Планів рахунків бухгалтерського обліку з точки зору визначення їхньої ролі та місця за відповідними сферами діяльності – комерційна, бюджетна, банківська.

Вищенаведене дає підстави рекомендувати до друку Довідник «Види планів рахунків», розроблений доктором економічних наук Євсєєвою Ольгою Олексіївною, професором кафедри фінансів, обліку і аудиту Українського державного університету залізничного транспорту, як навчально-довідкове видання, що задовольняє інформаційні облікові та економічні потреби різних користувачів – бухгалтерів, економістів, викладачів, студентів-здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів навчання вищої освіти, аспірантів-здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, а також осіб, які цікавляться проблемами прикладного використання теоретичних знань теорії бухгалтерського обліку.

Рецензент:

Керівник Напрямку корпоративного бізнесу АТ А-Банк

Луговий Д.М.